

Mateja razmišlja, kaj naj kupi svojemu fantu za rojstni dan. Pregledala je izdelke v raznih trgovinah z darili, vendar ni našla nič primerne. Nezdovoljna je zaspala in sanjala o lepih dneh, ki sta jih s fantom preživela na morju. Ko se je zbudila in spomnila sanj, je našla rešitev problema: iz školjk in kamnov, ki jih je prinesla z morja, bo izdelala okvir in vanj prilepila njuno sliko.

Katero fazo ustvarjalnega mišljenja ponazarja ideja o izbiri darila?

- A Fazo preparacije.
- B Fazo inkubacije.
- C Fazo iluminacije.
- D Fazo verifikacije.

Kateri od navedenih dejavnikov uspešnega učenja sodi med fiziološke dejavnike?

- A Utrujenost.
- B Hrup v razredu.
- C Odnosi z učiteljem.
- D Inteligentnost učenca.

Kaj od navedenega je najbolj značilno za divergentno mišljenje?

- A Problem rešujemo po najkrajši in edini pravilni poti.
- B Problem rešujemo na najbolj logičen način.
- C Problem rešujemo po različnih poteh.
- D Problem rešujemo z uporabo abstraktnih operacij.

Otrok je večkrat videl mamo, kako se je bala miši. Postopoma je začutil tudi sam strah pred njimi. Kako se je oblikoval strah pred mišmi pri otroku?

- A S pogojevanjem.
- B Z vpogledom.
- C Z izkušnjo.
- D Z modelnim učenjem.

Kaj od navedenega je značilno za delovni spomin?

- A Trajanje nekaj sekund, obseg velik.
- B Trajanje dolgo, obseg majhen.

C Trajanje kratko, obseg majhen.

D Trajanje dolgo, obseg velik.

Kako Piaget imenuje proces vključevanja novih informacij v že obstoječe miselne strukture?

A Adaptacija.

B Asimilacija.

C Akomodacija.

D Ekvilibracija.

Ko oblikujete odgovor na zastavljeno vprašanje, obdelujete informacije, shranjene v spominu.

Katero vrsto spomina uporabljate?

A Trenutni spomin.

B Kratkotrajni spomin.

C Dolgotrajni spomin.

D Ultrakratki spomin.

Kako imenujemo miselni proces, s katerim je Piaget razložil spreminjanje in prilagajanje obstoječe miselne strukture novim izkušnjam in informacijam?

A Adaptacija.

B Asimilacija.

C Akomodacija.

D Aspiracija.

V cirkusu lahko občudujemo leva, ki skače skozi goreči obroč, slona, ki z rilcem dviga težke hlode, in opico, ki vozi kolo. Katero obliko (vrsto) učenja je uporabil trener, da je živali naučil teh spretnosti?

A Klasično pogojevanje.

B Instrumentalno pogojevanje.

C Modelno učenje.

D Učenje z vpogledom.

Učenec, ki se najučinkoviteje uči z opravljanjem vaj in eksperimentov, izdelovanjem plakatov in

udeležbo na ekskurzijah, ima prevladujoč:

- A kombinirani učni stil,
- B vidni učni stil,
- C slušni učni stil,
- D gibalni učni stil.

Pisanje kratke otroške pravljice pri slovenskem jeziku. Izvajanje vnaprej načrtovanega eksperimenta pri pouku fizike.

Kakšno mišljenje uporablja dijak v prvem in kakšno v drugem primeru?

- A Domišljjsko mišljenje; realistično mišljenje.
- B Konvergentno mišljenje; divergentno mišljenje.
- C Induktivno mišljenje; deduktivno mišljenje.
- D Realistično mišljenje; domišljjsko mišljenje.

Starša sta poskušala Nejca navaditi delovnih navad tako, da sta ga vsakič, ko je sam pospravil igrače za seboj, pohvalila.

To obliko učenja imenujemo:

- A klasično pogojevanje,
- B instrumentalno pogojevanje,
- C modelno učenje,
- D učenje z vpogledom.

Otroci so pri reševanju ene od nalog v testu ustvarjalnosti odgovarjali na vprašanje: »Kakšne bi

bile posledice, če bi čez noč zrasli za en meter?« Prvi je zapisal, da bi bila postelja premajhna.

Drugi je odgovoril, da bi postali velikani. Tretji otrok pa se je domislil, da bi laže igral košarko ter

da bi v tekstilnih tovarnah noč in dan delali nove obleke.

Kateri otrok je pri reševanju miselnega problema bolj uporabljal divergentno mišljenje?

- A Prvi.
- B Drugi.
- C Tretji.
- D Nobeden.

Pomnjenje in pozabljanje sta nasprotna procesa. Opredelite oba procesa in opišite spremembe v gradivu, ki nastopijo v procesu pozabljanja. Izberite en šolski predmet in na njem ponazorite spremembe, ki lahko nastanejo v procesu pozabljanja. Pojasnite, zakaj so nastale. Presodite načine (strategije) za izboljšanje zapomnitve snovi pri šolskem učenju in za vsak način utemeljite, zakaj izboljša zapomnitev.

Za uspešno učenje so med drugim pomembne različne vrste učne motivacije. Opredelite učno motivacijo ter opišite notranjo in zunanjo motivacijo. S primeroma ponazorite, kako se na maturo iz psihologije pripravljajo dijaki, ki so izrazito notranje motivirani za učenje, in kako dijaki, ki so izrazito zunanje motivirani za učenje. Presodite, kako vplivata na uspešnost učenja notranja in zunanja motivacija, če sta visoko ali nizko izraženi pri dijakih. Utemeljite svoje presoje.

Reševanje problemov je miselni proces, pri katerem iskanje rešitve oziroma doseganje cilja presega preprosto uporabo prej naučenega. Poimenujte tri temeljne strategije reševanja miselnih problemov in opišite njihove značilnosti. Vsako strategijo ponazorite s primerom reševanja miselnega problema pri ljudeh. Presodite, kateri dejavniki vplivajo na učinkovitost reševanja miselnih problemov, in utemeljite njihove vplive.

Informacijo si zapomnimo za dalj časa, če se med pomnjenjem uskladišči v dolgotrajni spomin. Poimenujte preostali dve vrsti spomina, skozi kateri gre informacija, ter opišite proces shranjevanja in priklica informacij v spominu. Primerjajte vse tri vrste spomina glede na obseg in trajanje. Presodite in utemeljite, zakaj nekaterih informacij iz dolgotrajnega spomina ne moremo priklicati.

Jean Piaget je eden najbolj znanih raziskovalcev kognitivnega razvoja otrok. Opišite dve bistveni značilnosti njegove teorije kognitivnega razvoja in poimenujte štiri stopnje razvoja mišljenja.

Sestavite nalogo, s katero bi lahko ugotavljali, ali ima otrok razvito zmožnost konzervacije (miselnega ohranjanja) količine. Kakšen bi bil odgovor petletnega in kakšen odgovor osemletnega otroka pri ponazorjeni nalogi? Razložite, zakaj bi se njuna odgovora razlikovala. Presodite, katere značilnosti mišljenja otrok med 7. in 11. letom (po Piagetu) so pomembne pri pouku matematike, in utemeljite svoje odgovore.

Staro ljudsko modrost »Besede učijo, a zgledi vlečejo« so potrdile raziskave o modelnem učenju.

Opišite značilnosti modelnega učenja in poimenujte psihologa, ki je proučeval to obliko učenja.

Kateri dejavniki vplivajo na verjetnost posnemanja vedenja modela? S primeri ponazorite vpliv teh

dejavnikov na posnemanje medijskih likov in oseb. Presodite in pojasnite dva pozitivna in dva

negativna vpliva zgledov s televizije na vedenje mladostnikov.

Janez je prvo šolsko uro pogosto zamudil k pouku. Razrednik mu je to nekajkrat spregledal, ko pa se je zamujanje ponavljalo, mu je za vsakokratno zamudo dal neopravičeno uro. Nekega dne je Janezu sporočil, da bo naslednji neopravičeni uri sledil ukor. Od tistega dne Janez ni več zamudil k pouku.

A) Poimenujte in opredelite obliko pogojevanja, zaradi katere se je pri Janezu utrdilo zamujanje. Iz naloge izpišite tisti del besedila, ki ponazarja pozitivno podkrepljevanje takega Janezovega vedenja.

B) Razložite, kako nagrada in kazen vplivata na oblikovanje vedenja, in to ponazorite z dvema različnima primeroma pri predšolskem otroku.

C) Presodite in pojasnite prednosti in pomanjkljivosti učenja z uporabo nagrad in kazni pri vzgoji otrok.

Pri učni temi o ustvarjalnosti je učitelj pojasnil tudi pomen konvergentnega in divergentnega

mišljenja. Dijakom je med drugim povedal primer ameriškega izumitelja Edisona: "Ko je skupina

tehnikov dobila nalogo, naj sestavi neki stroj, so predlagali tri različice in zatrdili, da so izčrpali vse

možnosti. Edison je v dveh dneh odkril še 48 možnosti sestave tega stroja."

A) Katero vrsto mišljenja je učitelj želel predstaviti dijakom s povedanim primerom? Navedite dve značilnosti te vrste mišljenja.

B) Pojasnite značilnosti še druge vrste mišljenja. Sestavite dve vprašanji (nalogi), s katerima bi učitelj psihologije lahko spodbudil to vrsto mišljenja. Eno vprašanje naj se nanaša na področje ustvarjalnosti, drugo na področje inteligentnosti.

C) Presodite, katere osebne značilnosti lahko pri posamezniku pozitivno vplivajo na ustvarjalnost. Utemeljite svoje presoje.

